

Laboratori Territorial i Ambiental: Memòria

Codi: 104247

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Antoni Durà Guimerà

Correu electrònic: antoni.dura@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Antoni Durà Guimerà

Jerònia Vadell Cubells

Prerequisits

Per a la matriculació en aquesta assignatura és molt important matricular-se també de l'assignatura de segon curs "Mètodes Qualitatius i Treball de Camp" (Codi 104248), ja que està vinculada a "Laboratori Territorial i Ambiental: Memòria".

A més, es recomana tenir aprovats un 70% dels crèdits de primer curs (7 de 10 assignatures) i un 60% del primer semestre de segon (3 de 5).

Objectius

L'assignatura, tal com indica el seu nom, té un caràcter aplicat i es guia per la metodologia d'aprenentatge per reptes: es tracta d'afrontar problemes reals i complexos identificats pels diferents actors del territori per tal de realitzar una definició adequada i apuntar possibles solucions. L'aprenentatge per reptes és avui una metodologia àmpliament reconeguda que permet no sols tractar amb casos d'estudi reals, sinó també inserir l'estudiant en entorns en els que en un futur pot desenvolupar la seva carrera professional. Es tracta també d'una bona oportunitat d'experimentació dels coneixements i mètodes adquirits en altres matèries del Grau. En aquest Laboratori de segon curs (LTA-M) es dona importància a realitzar unes bones diagnosi del tema tractat, acabant en algunes propostes de solució d'aspectes específics del problema tractat.

Per al curs 2022-23, centrarem el nostre àmbit de treball al voltant dels Equipaments comunitaris de la ciutat de Terrassa. La tercera ciutat de Catalunya es troba en un procés d'elaboració d'un Pla d'Equipaments que li permeti afrontar adequadament les necessitats derivades del notable creixement que està experimentant la ciutat en els darrers temps, i que es preveu que continuarà els propers anys. El repte plantejat serà, a partir de la identificació de problemàtiques concretes expressades pels actors locals (escoles bressol, mercats, centres cívics, equipaments esportius, biblioteques...), seleccionar, definir, i treballar col·laborativament per tal de poder apuntar possibles solucions. Es treballarà en petits grups, cadascun dels quals aprofundirà en un petit conjunt d'equipaments. Els resultats seran presentats als responsables municipals i altres actors de la societat.

Competències

- Aplicar els mètodes i tècniques d'anàlisi quantitativa, qualitativa i de treball de camp a la interpretació dels processos territorials i ambientals.
- Elaborar propostes d'acció i intervenció en el territori que abordin problemes sociodemogràfics i ambientals.
- Explicar i representar els processos territorials a través de tècniques estadístiques, de representació gràfica, cartogràfiques i de geoinformació.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Treballar de manera cooperativa en equips multidisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Definir les principals problemàtiques territorials d'un cas d'estudi.
2. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
3. Treballar de manera cooperativa en equips multidisciplinaris.
4. Utilitzar les dades estadístiques i els instruments per explicar la realitat geogràfica d'un cas d'estudi.
5. Utilitzar les tècniques d'anàlisi quantitativa i qualitativa.

Continguts

Els continguts tenen un doble caràcter: d'una banda metodològic (l'aprenentatge per reptes, com elaborar una diagnosi, una monografia urbana, un pla d'equipaments en els seus elements) i de l'altra pràctics (coneixement de la realitat de la ciutat estudiada, en aquest cas Terrassa, i de la seva xarxa d'equipaments comunitaris).

1. Introducció a la metodologia d'aprenentatge orientat per reptes.
2. Diagnosi dels Equipaments comunitaris de Terrassa.
3. Terrassa, dinàmiques d'una ciutat en creixement: elaboració d'una monografia urbana.
4. Els Plans d'Equipaments comunitaris.
5. Reptes associats als Equipaments de Terrassa:
  - 5.1. La demanda d'equipaments: demografia i societat.
  - 5.2. L'oferta: l'inventari d'equipaments.
6. Eines SIG de suport a l'anàlisi del cas d'estudi.
7. El marc normatiu: planejament urbanístic i plans sectorials.
8. El càlcul de necessitats: estàndards i recomanacions.
9. Esbós de possibles solucions en relació al repte definit.
10. Recursos per a la presentació dels resultats

Metodologia

Seguint la metodologia de l'aprenentatge per reptes, l'assignatura es basa en un conjunt coordinat de treballs pràctics que condueixen a l'elaboració i presentació d'una Memòria de Diagnosi territorial i ambiental sobre

aspectes molt concrets del problema plantejat pels actors locals, aportant finalment algunes propostes de solució per a resoldre'ls.

La tasca es durà a terme en grups reduïts de 3 estudiants, que poden agrupar-se de forma flexible en funció de la dinàmica de treball. L'activitat pràctica anirà acompanyada d'un conjunt de sessions teòriques i metodològiques de suport, així com de la tutoria de tot el procés d'aprenentatge. A més, aquest procés es farà en coordinació amb l'esmentada assignatura de Mètodes Qualitatius i treball de Camp (MQTC).

Les etapes de la metodologia d'aprenentatge per reptes són:

1. Descoberta

La primera fase suposa un doble reconeixement:

- a) d'una banda, del territori i la problemàtica d'estudi per a cadascun dels grups de treball, entrant en contacte amb els primers actors del territori, en aquest cas els responsables del Pla d'Equipaments;
- b) de l'altra, de les eines necessàries per a desenvolupar adequadament la investigació posterior: l'elaboració de la diagnosi, i el procediment per a fer un Pla d'Equipaments.

En aquesta fase, cada grup farà un Lliurament sobre la monografia de Terrassa, i individualment caldrà resoldre un qüestionari sobre la metodologia dels plans d'equipaments.

2. Investigació

La investigació ha de seguir el procés d'anàlisi de les tres parts d'un pla d'equipaments: la comprensió de la demanda, de l'oferta, i de les necessitats. Aquesta etapa també té un doble vessant:

- a) D'una banda s'exploren els documents de caràcter general (anàlisis i projeccions demogràfiques, els inventaris d'equipaments, els marcs normatius...).
- b) De l'altra, es pren contacte amb els equipaments assignats, realitzant entrevistes als seus responsables i visitant instal·lacions, observant els usuaris i l'entorn. En aquesta part és fonamental la cooperació amb l'assignatura MQTC.

3. Identificació de necessitats i propostes de millora

La tercera fase es caracteritza per l'obtenció de resultats, identificant amb precisió les mancances en cada un dels sectors, i arribant a assenyalar propostes de millora en un nivell inicial per als equipaments analitzats per cada grup.

Aquestes activitats contarán amb el reforç de conferències i tallers orientats a la obtenció de resultats creatius.

4. Presentació de Resultats

La comunicació dels resultats és un pas imprescindible del procés. Es farà en tres formats:

- Memòria de Diagnosi
- Pòsters
- Presentacions orals

Com s'ha dit prèviament, es preveu la presentació dels resultats clau a responsables municipals i/o actors clau de la societat civil de Terrassa.

Activitats formatives

Dirigides

Classes expositives sobre metodologia i sobre el cas d'estudi

Treball de camp conjunt per a la primera anàlisi territorial

Supervisades

Sessions d'orientació i seguiment de l'elaboració de la Memòria

Sessions d'orientació i seguiment de la presentació dels resultats (presentació oral)

Autònomes

Lectures metodològiques i sobre el problema plantejat (el territori i els equipaments)

Cerca i anàlisi d'informació: documentació i estadístiques

Treball de camp: visites als equipaments i entrevistes a responsables

Elaboració dels resultats: Memòria, presentació oral, pòsters.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
a) Classes expositives sobre metodologia i el cas d'estudi	20	0,8	1, 4, 5
b) Treball de camp conjunt	11	0,44	1, 4, 5
Tipus: Supervisades			
a) Sessions d'orientació de la Diagnosi	10	0,4	2, 3, 4, 5
b) Orientació per a la presentació de resultats	9	0,36	3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
a) Lectures teòriques i metodològiques	15	0,6	1, 2
b) Cerca d'informació: documentació, estadístiques i treball de camp	25	1	2, 3, 4, 5
c) Anàlisi i preparació de la diagnosi	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5
d) Presentació de resultats	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5

Avaluació

L'avaluació tindrà en compte:

- Els resultats finals del procés d'elaboració de la Memòria de la Diagnosi territorial i ambiental (Memòria escrita, presentació oral i pòster), on s'avaluarà el procediment i l'assoliment en la resolució del repte plantejat.
- El procés gradual d'aprenentatge, a partir de tres informes de seguiment (Monografia de Terrassa; Inventari de plans; Marc normatiu i estàndards).

A més, alguns aspectes de la Memòria (continguts, metodologia) seran avaluats dins l'assignatura "Mètodes qualitius i treball de camp".

L'assignatura segueix un calendari d'aprenentatge i d'avaluació continuats que cal anar seguint puntualment. Cal respectar les dates de lliurament dels treballs. L'endarreriment en els lliuraments suposarà una penalització d'un 10% de la nota per dia. En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informarà l'alumnat del procediment i de la data de revisió de les qualificacions.

La nota de l'assignatura serà la mitjana de les notes obtingudes en els diferents ítems avaluats. La no realització d'algun dels ítems implica que l'assignatura sigui "No avaluable". Per a poder fer mitjana caldrà haver obtingut almenys un 4 en cadascun dels ítems avaluables.

Recuperació: la recuperació té com a requisit que s'hagin presentat tots els ítems demanats a l'avaluació.

Seràn ítems recuperables els exercicis de seguiment i el pòster. Es podran recuperar, respectivament, amb un altre examen, i amb la revisió del pòster suspès. Per la seva naturalesa, no es podran recuperar la Memòria escrita ni les presentacions orals.

L'assistència a les sortides conjuntes de Treball de Camp i a les presentacions orals és obligatòria. En cas de no poder assistir-hi, caldrà un justificant de la causa. La no assistència repetida a aquestes activitats donarà lloc a que l'ítem no sigui avaluable (almenys caldrà haver assistit a 50% de les sortides conjuntes, i 2/3 de les sessions de presentació oral).

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis de seguiment	35%	11	0,44	2, 4, 5
Memòria de la diagnosi territorial i ambiental	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5
Participació	10%	0	0	2, 3
Presentació oral de la Memòria i pòster	15%	4	0,16	2, 3

Bibliografia

Algunes referències bàsiques. La bibliografia es presentarà més detalladament a l'inici de l'assignatura.

Metodologia de les Diagnòsis

Generalitat de Catalunya (2004?). *Planejament territorial. Criteris*. Barcelona, Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

http://territori.gencat.cat/web/.content/home/06_territori_i_urbanisme/01_ordenacio_del_territori/20_plans_territori

Generalitat de Catalunya (2009). *Memòria ambiental (Document orientatiu per a la redacció de la memòria ambiental en el marc de l'avaluació ambiental de Plans d'Ordenació Urbanística municipal)*. Barcelona, Departament de Medi Ambient i Habitatge.

http://territori.gencat.cat/web/.content/home/01_departament/documentacio/documentacio/medi_ambient_i_soste

Ruiz, Robert (dir) (2012). *La diagnosi del territori com a suport a les decisions estratègiques*. Guia metodològica per a la planificació estratègica, 3, Barcelona, Diputació de Barcelona.

<https://www1.diba.cat/liblioteca/pdf/51168.pdf>

Nel·lo, Oriol (2012). *Ordenar el territorio. La experiencia de Barcelona y Cataluña*. Valencia, Tirant lo Blanch.

Departament de Territori i Sostenibilitat. (2012). *Text Refós de la Llei d'urbanisme de Catalunya*, Col·lecció "Quaderns de legislació", 94 (2a edició), Generalitat de Catalunya.

<https://seuelectronica.vilanova.cat/content/tramits/REFOSurbanisme2.pdf>

Castañer, M. (ed) (2012). *El planejament territorial a Catalunya a inici del segle XXI: una nova interpretació i projecció del país*, Societat Catalana d'Ordenació del Territori.

Programari

Programari de Sistemes d'Informació Geogràfica